



## SLUTSATSER AV KONFERENSEN "INCLUSIVE EDUCATION: A WAY TO PROMOTE SOCIAL COHESION" MADRID, 11–12 MARS 2010

I maj 2009 upprättade Europarådet ett antal strategiska målsättningar inom ramen för det europeiska samarbete som finns inom utbildningsområdet, (ET2020). I dessa understryks betydelsen av inkluderande undervisning för att bekämpa utbildningsmässiga brister. Rådet noterade att utbildning bör bekämpa alla former av diskriminering och förbereda alla ungdomar för att kunna interagera på ett positivt sätt med jämnåriga med olika bakgrund.

Den internationella konferensen, som involverade runt 300 delegater från cirka 40 länder, syftade till att ge möjlighet till reflektion kring olika sätt att integrera kvalitet, effektivitet och jämlikhet på alla nivåer av utbildningssystemet. Den inriktade sig särskilt på hur man ska lyckas inkludera de elever som har det svårast, för att undvika att de exkluderas från utbildning.

Konferensens mål var att:

- Reflektera kring utbildning som en av de mest betydelsefulla aspekterna för att lyckas med social inkludering, med anledning av det Europeiska året för bekämpandet av fattigdom och social exkludering;
- Reflektera kring riktlinjer för inkludering inom utbildningsområdet och att dela goda exempel med anknytning till elever i behov av särskilt stöd och alternativa verktyg i lärandet;
- Underlätta erfarenhetsutbytet mellan EU's medlemsländer och de latinamerikanska länderna inom området inkluderande undervisning;
- Att upprätta ett dokument med huvudprinciperna för inkluderande undervisning, att presentera för nationella och europeiska myndigheter.

Konferensens program och bakgrundsinformation finns på:  
<http://www.educacion.es/eu2010/agenda/educacion-inclusiva.html>

### Slutsatser

Inkluderande undervisningsmiljöer är en mänsklig rättighet. Det kräver åtgärder som syftar till att tillhandahålla en kvalitativ utbildning för alla medborgare. Inkluderande utbildning innebär också att alla resurser som krävs (ekonomiska, mänskliga, utbildningsmässiga, tekniska och teknologiska) ska finnas tillgängliga för alla utbildningsanordnare, för att de ska kunna säkerställa att alla studerande får möjlighet att lyckas i sitt arbete, oavsett personlig, ekonomisk, social, kulturell, geografisk eller etnisk bakgrund. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot genus, med hänsyn till den särskilda diskriminering som drabbar flickor och kvinnor med funktionsnedsättning.

Inkluderande undervisningsmiljöer bör garantera kvalitet, rättvisa och kompetens, enligt principer om lika möjligheter, ickediskriminering och full tillgänglighet. Principerna är kompletterande och ömsesidigt beroende.

Konferensen som innefattade representanter från olika autonoma delar av Spanien, europeiska länder, från Latinamerika och frivilligorganisationer, överensstämmer med ett av de fyra mål som ställts upp för det spanska EU-ordförandeskapet inom utbildningsområdet, nämligen att påverka riktlinjer inom utbildningsområdet för att främja jämlikhet, social rättvisa, sammanhållning och aktivt medborgarskap. Målen ska svara mot sådana utmaningar som att förhindra att elever lämnar skolan för tidigt och att möta alla elevers behov av stöd.

Viktiga framsteg har gjorts inom utbildningsområdet på både teoretisk nivå, i fråga om riktlinjer och i praktiken. Dessa kommer att stödja utvecklingen mot en inkluderande undervisning. I detta sammanhang ska särskilt anpassningen av FN's konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning nämnas och i synnerhet artikel 24 om utbildning.





Inte desto mindre är inkluderande undervisning fortfarande ett mål att uppnå. Viktiga utmaningar måste övervinnas för att nå de uppsatta målen kvalitet, rättvisa, inkludering, respekt för mångfald och ett aktivt deltagande i samhället för alla. Konferensen ägnade särskild uppmärksamhet åt framsteg och utmaningar inom senare delen av grund- och gymnasieskolan, yrkesutbildning och högre utbildning.

*Följande förslag från konferensen bör lyftas fram:*

- Inkluderande undervisning som sätter den lärande i centrum är värdefull för alla elever, med eller utan behov av särskilt stöd i undervisningen till följd av funktionsnedsättning eller andra omständigheter. Inkluderande undervisning förbereder elever för att leva och arbeta i ett pluralistiskt samhälle.
- Politisk vilja och beslutsamhet från alla aktörer är nödvändig för att främja en grundläggande systemförändring. Det krävs visioner, kunskaper, förmåga och ett rättsligt ramverk för att implementera en kvalitativ inkluderande undervisning med rättvisa och kompetens i de ordinarie undervisningsmiljöerna, på alla nivåer av utbildningssystemet. Hela samhället måste involveras och delta i denna förändring av utbildningen.
- Samordnade riktlinjer mellan alla berörda sektorer bör stödjas, liksom utbytet av goda exempel.
- Det finns behov av att upprätta lämpliga indikatorer för att kunna samla och analysera den information som krävs för att kunna se över riktlinjer, såväl som goda exempel. Sådana indikatorer gör det möjligt att hitta både sådana faktorer som leder till exkludering och de som underlättar inkludering.
- För att stödja förändringar i utbildningsmiljöer och utvecklingen mot att förverkliga rätten till utbildning för alla, krävs: flexibla utbildningssystem; att mångfald ses som något värdefullt; eliminering av hinder (fysiska, i studieprogram och material, attityder, utrustning och specialiststöd, hjälpmedel, sociala aktiviteter, kommunikation, tillgång till teckenspråk och stöd för muntlig kommunikation); stöd till lärare och skolor; samarbete; ledarskap i skolor; harmoniska förhållanden mellan elever; samt samarbete mellan föräldrar, yrkesverksamma och frivilliga aktörer.
- Det finns behov av att underlätta övergången mellan olika stadier i utbildningen och arbetslivet; att underlätta inkluderande undervisning från början av skolgången och att sätta särskilt fokus på att tidigt upptäcka och möta de behov som finns.
- Särskild uppmärksamhet bör riktas mot lärarutbildning (grundutbildning och fortbildning) på alla nivåer. Lärares utbildning bör förbereda dem för att möta den mångfald av behov som finns i en elevgrupp. Detta är avgörande för att lyckas med inkluderande undervisning.
- Unga människor vill inte bli behandlade som barn utan vill kunna fatta sina egna beslut. De har rätt till att få tillgång till en kursplan som kan förbereda dem att bli fullvärdiga medborgare.
- En av de viktigaste aspekterna när det gäller yrkesutbildning gäller behovet av att bygga nära relationer mellan utbildningsanordnare och arbetsmarknaden samt att anordna praktisk arbetsträning.
- Inkludering i högre utbildning bör ges samma prioritet som i det obligatoriska skolväsendet. Tillgång till högre utbildning bör förbättras för att öka representationen av studerande med funktionsnedsättningar och studerande från utsatta grupper. Stödtjänster behövs, särskilt personer som kan fungera som mellanhänder mellan studerande och lärare.
- Slutligen ska påpekas att alla åtgärder som genomförs i syfte att utveckla inkludering kommer till nytta för alla lärande.

